

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор ЧНУ ім. Петра Могили

 Клименко Л.П.

«10» 06 2021 р.

ПРОГРАМА

вступних фахових випробувань для зарахування на навчання
здобувачів за третім (освітньо-науковим) рівнем – доктора
філософії (PhD) – галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
зі спеціальності 222 «Медицина»

Схвалено Вченою радою ЧНУ
(протокол № 5 від 10.06. 2021 р.)

Миколаїв - 2021

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I – Медико-біологічні дисципліни

«НОРМАЛЬНА АНАТОМІЯ»

Будова скелету людини, його відділи.
Анатомія кісток лицевого черепу.
Будова кісток мозкового черепу.
Скронева ямка. Підскронева ямка. Крилопіднебінна ямка.
Скелет верхньої кінцівки.
Скелет нижньої кінцівки.
Скронево-нижньощелепний суглоб.
З'єднання кісток тулуба.
З'єднання кісток верхньої кінцівки.
З'єднання кісток нижньої кінцівки.
М'язи спини та потилиці.
Жувальні та мімічні м'язи.
М'язи шиї.
М'язи грудної клітини.
М'язи живота.
М'язи кінцівок.
Анатомія травної системи.
Будова печінки та жовчного міхура.
Будова підшлункової залози.
Анатомія дихальної системи.
Анатомія сечової системи.
Анатомія статевої системи.
Анатомія апарату внутрішньої секреції.
Будова серця.
Анатомія серцево-судинної системи: артерії великого кола кровообігу.
Анатомія серцево-судинної системи: вени великого кола кровообігу.
Анатомія серцево-судинної системи: судини малого кола кровообігу.
Анатомія лімфатичної системи.
Топографічна та функціональна класифікація нервової системи.
Анатомія ЦНС: спинний та головний мозок.
Оболонки головного та спинного мозку. Циркуляція ліквору.
Анатомія периферичної нервової системи.
Анатомія вегетативної нервової системи.
Анатомія органів чуття.
Анатомія шкіри та її похідних. Молочна залоза. Шляхи лімфовідтоку від молочної залози у жінок.

Рекомендовані джерела інформації

1. Основні

1. Анатомія людини: підручник : у 3-х т. Т.1-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 368 с. : іл.
2. Анатомія людини: підручник : у 3-х т. Т.2-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 456 с. : іл.
3. Анатомія людини: підручник : у 3-х т. Т.3-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 376 с. : іл.

2. Допоміжні

1. Черно В.С., Хилько Ю.К., Вовк О.Ю. Анатомія людини. Розділ І. Опорно-руховий апарат. Миколаїв: Еліон, 2018. – 287 с. (навчальний посібник).
2. Анатомія людини. Розділ ІІ. Спланхнологія. Ендокринологія. Естезіологія. /Черно В.С., Хилько Ю.К., Кашарний В.В., Слободян О.М., Вовк О.Ю., Дуденко В.Г./ Миколаїв: вид. ЧНУ ім. Петра Могили. 2020. – 210 с. (навчальний посібник).

3. Інформаційні ресурси:

www.anatom.in.ua
<http://anatom.in.ua>
<http://biph.kiev.ua/uk/UPhSNews>
<http://www.physiologyinfo.org/mm/What-is-Physiology>
<http://www.medicalnewstoday.com/articles/248791.php>
<http://www.physoc.org/>
<http://medtropolis.com/your-health/>
<http://www.physiologyweb.com/>
<http://www.teachpe.com/anatomy/>

«ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ»

Загальне вчення про хворобу. Визначення хвороби, стадії. Класифікації хвороб. Патологічна реакція, патологічний процес, патологічний стан.

Загальна етіологія. Загальний патогенез.

Термінальні стани: преагонія, агонія, клінічна смерть. Біологічна смерть. Найважливіші методи реанімації.

Патогенна дія термічного фактора: гіпер- і гіпотермія, відмороження і опік, простуда. Використання високих і низьких температур у медицині.

Види іонізуючого випромінювання. Первинний механізм дії іонізуючих променів. Мутагенна, канцерогенна і соматична дія іонізуючих променів. Форми гострої променевої хвороби. Стадії кістково-мозкової форми гострої променевої хвороби.

Патогенна дія хімічних факторів. Екзогенні та ендогенні отрути. Звикання до отрут: алкоголізм, наркоманія, токсикоманія.

Патогенна дія біологічних факторів, їх види. Вхідні ворота інфекції. Шляхи генералізації інфекційного процесу. Взаємодія мікро- і макроорганізму.

Види мутацій. Найважливіші мутагени. Методи діагностики спадкових хвороб. Типи передачі спадкових хвороб. Хромосомні хвороби: синдроми Дауна, Кляйнфельтера, Тернера, трисомії X. Принципи профілактики і лікування спадкових хвороб.

Індивідуальна реактивність. Залежність її від віку, статі, спадковості, факторів довкілля.

Вікова реактивність. Порушення нервової, ендокринної та імунної системи при старінні.

Фагоцитоз: визначення, стадії та механізми. Система мононуклеарних фагоцитів.

Імунодефіцитні захворювання. Класифікація, приклади. Імунодепресивні стани. СНІД.

Алергія: визначення поняття, причини, класифікація алергічних реакцій за Кумбсом і Джелом. Стадії алергічних реакцій. Аутоалергія. Механізми формування аутоантигенності. Основні принципи запобігання і лікування алергічних реакцій у практиці при проведенні процедур анестезії.

Артеріальна та венозна гіперемія. Ішемія. Стаз. Тромбоз. Емболія.

Запалення: визначення, головні компоненти запальної реакції, місцеві ознаки. Медіатори запалення. Альтерація при запаленні. Фізико-хімічні зміни у вогнищі запалення. Порушення місцевого кровообігу при запаленні. Дослід Конгейма. Ексудація. Види ексудатів. Еміграція при запаленні. Стадії еміграції. Послідовність виходу лейкоцитів. їх роль у вогнищі запалення.

Гарячка: визначення, види гарячок за походженням, роль пірогенів. Стадії гарячкової реакції. Біологічне значення гарячки. Застосування піротерапії в медицині.

Гіпоксія: типи, компенсаторні реакції.

Шок: види, механізми розвитку. Колапс. Види, механізми розвитку. Коми: види, механізми розвитку.

Пухлини: визначення поняття, види анаплазій. Морфологічна анаплазія пухлинної тканини. Біохімічна анаплазія пухлинних клітин. Канцерогени, їх класифікація. Приклади. Стадії канцерогенезу: трансформація, промоція, прогресія. Методи експериментального вивчення пухлин: індукція, трансплантація, експлантація. Пухлинні штами. Ознаки доброякісних і злоякісних пухлин.

Інсулінозалежний цукровий діабет: етіологія, патогенез. Інсулінонезалежний цукровий діабет: етіологія, патогенез. Головні симптоми цукрового діабету, їх патогенез.

Ожиріння: види, механізми.

Білково-калорійна недостатність. Спадкові аномалії обміну амінокислот: фенілкетонурія, альбінізм, алкаптонурія.

Дегідратації: види, причини і механізми розвитку. набряки, етіологічна і патогенетична класифікації.

Ацидоз. Алалози.

Зміни загального об'єму крові, класифікація, приклади. Крововтрата. Негайні і віддалені механізми компенсації.

Анемії. Визначення поняття, патогенетична класифікація. Гемолітичні анемії. Етіологія, патогенез, картина крові. Залізодефіцитні анемії. Етіологія, патогенез, картина крові. В12-дефіцитні анемії. Етіологія, патогенез, картина крові.

Лейкоцитози і лейкопенії. Лейкемоїдні реакції.

Гострі лейкози. Етіологія, патогенез. Хронічні лейкози. Етіологія, патогенез. Картина крові при різних видах лейкозів.

Прояви порушень системи гемостазу. Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові.

Серцева недостатність від ураження міокарда. Серцева недостатність від перевантаження. Гіпертрофія міокарда.

Інфаркт міокарда: етіологія, патогенез.

Аритмії серця. Класифікація. Атріовентрикулярна блокада. Прояви декомпенсації серця.

Гіпертонічна хвороба, етіологія і патогенез. Вторинні артеріальні гіпертензії.

Атеросклероз: визначення, стадії, патогенез. Форми ліпопротеїдів крові, їх роль у виникненні атеросклерозу.

Обструктивна та рестриктивна дихальна недостатність. Брадипное, гіперпное, тахіпное, апное, задишка, періодичне дихання. Асфіксія: визначення, стадії розвитку.

Порушення секреторної та моторної функції шлунку. Виразкова хвороба шлунку і 12-палої кишки, етіологія і патогенез.

Розлади травлення, пов'язані з порушенням виділення жовчі і підшлункового соку. Жовтяниці: види, причини і механізми розвитку.

Дифузний гломерулонефрит: етіологія, патогенез. Гостра ниркова недостатність.

Причини, стадії. Хронічна ниркова недостатність. Етіологія, патогенез. Уремія. Прояви ниркової недостатності: набряки, артеріальна гіпертензія, анемія, ацидоз.

Гіперфункція адено- і нейрогіпофізу. Гіпофункція адено- і нейрогіпофізу.

Гіперфункція щитовидної залози. Гіпофункція щитовидної залози.

Гостра і хронічна недостатність надниркових залоз. Гіперфункція коркового і мозкового шару наднирників. Стрес. Стадії загального адаптаційного синдрому.

Гіпокальціємічні стани: причини, механізми розвитку, основні прояви. Порушення функції паращитоподібних залоз: види, причини, механізми розвитку, клінічні та патофізіологічні прояви.

Паралічі і парези. Рухові розлади при ураженні мозочка.

Біль. Особливості болю і його значення у лікарській практиці. Принципи класифікації болю. Сучасні уявлення про причини та патогенез болю. Хронічні больові синдроми. Антиноцицептивні системи.

Неврози.

Рекомендовані джерела інформації

1. Основні

1. Патолофізіологія : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Ю. В. Биць, Г. М. Бутенко [та ін.] ; за ред.: М. Н. Зайка, Ю. В. Биця, М. В. Криштала. - 6-е вид., перероб. і допов. - Київ : Медицина, 2017. - 737 с.
2. Основи патології за Роббінсом: у 2-х томах / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер; переклад 10-го англ. видання. Т. 1. – 2019. - XII, 420 с.; Т. 2. – 2020. - XII, 532 с.
3. Посібник до практичних занять з патологічної фізіології : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / за ред. Ю.В. Биця, Л.Я. Данилової . - Київ : Здоров'я, 2001. - 400 с.
4. General and Clinical Pathophysiology / ed. by A. V. Kubyshkin, A. I. Gozhenko. – 4th ed. - Vinnytsya : Nova Knyha, 2020. - 696 p.
5. Pathophysiology=Патофізіологія : підручник для мед. ВНЗ IV р. а. Затверджено МОН / за ред. М.В. Криштала, В.А. Міхньова. - Київ : Медицина, 2017. - 656 с.
6. Simeonova N. K. Pathophysiology=Патофізіологія : textbook for students of higher medical educational institutions of the III-IV accreditation levels / N. K. Simeonova ; ed. by V. A. Mikhnev. – 3rd ed. - Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2017. - 544 p.
7. Атаман О. В. Патолофізіологія : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. У 2-х т. Т. 1 : Загальна патологія / О. В. Атаман. - - 2-ге вид. - Вінниця : Нова книга, 2016. - 580 с.
8. Атаман О. В. Патолофізіологія : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. У 2-х т. Т. 2 : Патолофізіологія органів і систем / О. В. Атаман. - 2-ге вид. - Вінниця : Нова книга, 2016. - 448 с.

2. Допоміжні

1. Атаман О. В. Патологічна фізіологія в запитаннях і відповідях : навчальний посібник / О. В. Атаман. - 5-те вид. - Вінниця : Нова книга, 2017. - 512 с.
2. Боднар Я. Я. Патологічна анатомія і патологічна фізіологія людини : підручник / Я. Я. Боднар, В. В. Файфура. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2000. – 493 с. – ISBN 966–7364–43-7.
3. Вибрані питання патологічної фізіології : кн. в 3-х ч. Ч. 2. Типові патологічні процеси / [М. С. Регеда, Л. Любінець, М. Бідюк та ін.]; за ред. М. С. Регеди. – Львів : Сполом, 2008.- 276 с.
4. Ганонг В.Ф. Фізіологія людини : підручник : пер. з англ.. / В. Ф. Ганонг. – Львів: БаК, 2002. – 784 с.
5. Грейда Б. П. Патологічна анатомія і фізіологія при хворобах органів та систем : [навч. посіб.] / Б. П. Грейда, А. М. Войнаровський, Ю. М. Валецький. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – 328 с. – ISBN 966-8468-81-3.
6. Загальна алергологія : довідник / М.С. Регеда, Ф.Й. Щепанський, І.В. Поляниц, О.А. Ковалишин. – Львів : Сполом, 2006. – 70 с.
7. Казмірчук В. Є. Клінічна імунологія і алергологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. IV рівня акредитації / В.С. Казмірчук, Л.С. Ковальчук. - Вінниця: Нова книга, 2006. - 528 с.
8. Патологічна фізіологія : кн. в 3-х ч. Ч. 1. Нозологія / [М.С. Регеда, Л. Любінець, М. Бідюк та ін.] ; за ред. М.С.Регеди. – Львів : Сполом, 2009. - 290 с.

9. Патологічна фізіологія : підручник / за ред. проф. М. С. Регеди, проф. А. І. Березнякової. – вид. 2 -ге, допов. та переробл. – Львів: Магнолія 2006, 2011. – 489 с. – ISBN 978-966-2025-95-8.
10. Розвиток патофізіології в Україні : / за ред. О.О. Мойбенка; уклад. С.Б. Французова. - Київ : б. в., 2009. - 305 с.
11. Скрипник І.М. Клінічна гематологія / І.М. Скрипник, Т.В. Мельник, Потяженко М.М.: навч. посіб. – Полтава : Дивосвіт, 2007. – 424 с.
12. Alberts B. Molecular biology of the cell / B. Alberts. - 6th ed. - Garland Science, 2015. – 1464 p.
13. Damjanov, Ivan. Pathophysiology : textbook / I. Damjanov. - 1st ed. - Philadelphia : Elsevier, 2009. - 464 p.
14. Mohan Harsh. Textbook of pathology. - - 6 th ed. - New Delhi : Jaypee Brothers Medical Publishers Ltd., 2010. - 933 p.
15. Pathophysiology : The Biologic Basis of Disease in Adults and Children / ed. by K. L. McCance, S.E. Huether. - 7th ed. - Mosby, 2014. - 1840 p.
16. Porth C. M. Pathophysiology : Concepts of Altered Health States. - Lippincott Williams & Wilkins; Seventh Edition USA. - 2004. - 1616 p.

3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. ДО «Центр тестування» : [офіц. сайт]. - URL : testcentr.org.ua
2. Сайт «Тестування.укр» : <https://xn--80adi8aaufcj8j.xn--j1amh/>
3. ExamPrep. - URL : <https://www.elsevierexamprep.co.uk/>
4. Silbernagl St. Color Atlas of Pathophysiology / St. Silbernagl, F. Lang. - Thieme Stuttgart New York, 2000. – 416 p. - URL : <http://lmpbg.org/new/downloads/pathophysiology.pdf>
5. Pathophysiology : The Official Journal of the International Society for Pathophysiology – URL : <https://www.journals.elsevier.com/pathophysiology>
6. Journal of basic and clinical pathophysiology. – URL : <http://jbcpr.shahed.ac.ir/>
7. Bloodline // Carden Jennings Publishing Co., Ltd. - URL : <http://www.bloodline.net/>
8. Atlases - Pathology Images : Collection of high resolution histological images. - URL : <http://atlases.muni.cz/en/index.html>
9. Pathophysiology for Medical Assistants : Get the best resources for pathophysiology for medical assistants // COM Library. – URL : <https://libguides.com.edu/c.php?g=649895&p=4556866>

«СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА»

Основні принципи охорони здоров'я в Україні (Закон України № 2801–XII від 19.11.1992 р.

«Основи законодавства України про охорону здоров'я» зі змінами, внесеними Законом № 76–VIII від 28.12.2014 р. стаття 4), система заходів на державному і регіональному рівнях щодо їх виконання.

Методи соціальної медицини, що забезпечують контроль належного функціонування системи охорони здоров'я. Характеристика методів експертизи та експерименту, їх використання з метою підвищення якості медичної допомоги.

Методи дослідження в системі охорони здоров'я. Зміст соціологічного методу, його значення в наукових дослідженнях та для оцінки якості медичної допомоги, зокрема в системі сімейної медицини.

Діяльність громадських і благодійних організацій з питань охорони здоров'я, їх вплив на покращення медичної і соціальної допомоги населенню (ВООЗ, ЮНІСЕФ, ЮНЕСКО, Червоний Хрест).

Нова політика ВООЗ в охороні здоров'я. Значення європейської концепції глобальної стратегії ВООЗ «Здоров'я для всіх у 21 столітті».

Хронічні неепідемічні захворювання, організація системи профілактичних заходів щодо попередження цієї патології.

Основні принципи організації сімейної медицини. Характеристика контингентів, що обслуговуються, показники ефективності диспансерної роботи амбулаторій ЗП/СМ. Профілактична спрямованість сфери охорони здоров'я. Система державних соціально-економічних та медичних заходів щодо реалізації профілактичних програм та технологій. Види профілактики, їх характеристика.

Диспансеризація – провідний метод профілактики захворювань, її мета, організація та використання в діяльності лікаря загальної практики-сімейної медицини. Реабілітаційна допомога в охороні здоров'я, види, етапи, інфраструктура закладів, значення.

Організаційні засади зовнішньої та внутрішньої економіки охорони здоров'я, проблеми їх функціонування та складові економічних витрат зовнішньої економіки.

Оцінка ефективності діяльності лікувально-профілактичних закладів та роботи лікаря у сучасних умовах: медична, соціальна, економічна ефективність, їх критерії.

Визначення і аналіз економічної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я, економічних збитків при тимчасовій втраті працездатності, що викликана захворюваністю населення та травматизмом. Економічний ефект. Прямі витрати та непрямі витрати.

Планування як одна із функцій управління системою охорони здоров'я. Методи, принципи планування в охороні здоров'я. Послідовність процесу планування. Складові маркетингової діяльності медичного закладу. Функції, види та принципи маркетингу в охороні здоров'я. Процес маркетингового дослідження в системі охорони здоров'я, види, етапи, основні елементи.

Джерела маркетингової інформації.

Бізнес-план при організації підприємницької діяльності у сфері охорони здоров'я, методи, завдання, етапи розробки.

Ціна медичної послуги, її складові, види. Ціноутворення в умовах амбулаторного та стаціонарного лікування пацієнтів.

Цінові стратегії.

Методика фінансового планування діяльності медичних закладів: бюджет та кошторис лікувально-профілактичного закладу (структура, етапи створення, відповідальність).

Моделі фінансування охорони здоров'я за різних систем охорони здоров'я: страхової, державної та приватної систем організації охорони здоров'я, їх переваги і недоліки. Етапи санітарно-статистичного дослідження, порядок складання плану та програми дослідження. Інформаційно-аналітична служба системи охорони здоров'я України, завдання, організаційно-функціональна структура, джерела медичної інформації (обліково-звітна документація).

Вибірковий метод статистичного дослідження, його наукові переваги, репрезентативність статистичної сукупності, значення для одержання вірогідних результатів.

Відносні величини, види, характеристика, методика обчислення, використання в практиці охорони здоров'я.

Графічні зображення, мета, види, вимоги, застосування в аналізі роботи лікаря та закладу охорони здоров'я.

Динамічні ряди, їх види і статистична обробка (темп росту, темп приросту, абсолютний приріст, показник наочності). Значення динамічних рядів в статистичному аналізі.

Середні величини, їх види та методи вирахування, оцінка та застосування в аналізі діяльності закладів охорони здоров'я та роботі лікаря.

Параметричні закономірності статистичних даних, які використовуються в медицині, особливості їх статистичної обробки та визначення достовірності: обчислення середніх похибок (m і $m\%$), порядок розрахунку й оцінка.

Визначення суттєвості різниці статистичних показників за критерієм Стюдента (t), його значення для оцінки вірогідності. Порядок оцінки отриманих результатів.

Методи стандартизації статистичних показників, необхідність застосування в практичній охороні здоров'я, важливість для порівняння різних територій.

Показники здоров'я населення, поняття і коротка характеристика кожної групи. Фізичний розвиток як прямий показник здоров'я населення, характеристика сучасних показників фізичного розвитку, методи оцінки фізичного розвитку.

Соціально-медичне та соціально-економічне значення захворюваності та поширеності хвороб, їх фактори та причини. Аналіз захворюваності населення за рівнями та структурою. Методика вивчення захворюваності, види, методи та джерела вивчення. Порівняльна характеристика методів.

Спеціальні показники захворюваності (за віком, статтю, за причинами, територією, за професійною зайнятістю), методика їх вирахування та порівняльний аналіз. Система спеціального обліку окремих видів захворюваності, її медичне і соціальне значення, правила реєстрації і види реєстраційних документів. Порядок вирахування захворюваності і поширеності хвороб щодо кожної групи спеціального обліку.

Серцево-судинна патологія, її вплив на стан здоров'я населення. Організація кардіологічної допомоги в Україні, показники, їх розрахунок та оцінка. Державні програми щодо зниження захворюваності, інвалідності і смертності від серцево-судинних захворювань та значення своєчасного усунення факторів ризику.

Онкологічні захворювання, соціальне значення та сучасний стан в Україні, організація онкологічної допомоги в Україні, чинники ризику, заходи профілактики, система обліку, оцінка та аналіз показників.

Експертиза тимчасової непрацездатності, рівні, система обліку, поглиблений аналіз. Порядок видачі листка непрацездатності при вагітності та пологах.

Соціально-медичне і соціально-економічне значення захворюваності зі стійкою втратою працездатності (інвалідності), класифікація за групами важкості та причинами. Класи хвороб, що зумовлюють основні причини інвалідності дорослого населення. Результати експертизи інвалідності в залежності від прийнятого рішення комісії МСЕК.

Провідна роль амбулаторно-поліклінічної допомоги в охороні здоров'я населення.

Характеристика рівнів надання амбулаторної допомоги в сучасних умовах. Центри первинної медико-санітарної допомоги як основний заклад організації первинної медичної допомоги, структура, діяльність.

Амбулаторії загальної практики-сімейної медицини, їх структура, функції, місце в медичному обслуговуванні міського та сільського населення.

Організація медичного обслуговування міського населення на первинному рівні в умовах реформування галузі. Обсяг профілактичної і лікувальної роботи, контроль за їх якістю.

Характеристика медичних закладів та медичних кадрів цього рівня.

Показники діяльності стаціонару, що характеризують використання ліжкового фонду та якість медичної допомоги, методика їх розрахунку та аналізу. Перспективи розвитку стаціонарної допомоги і напрямки реформування.

Організація амбулаторної акушерсько-гінекологічної допомоги в умовах міської та сільської місцевості, трьохрівнева система надання а/г допомоги, функції сімейного лікаря і лікаря акушер-гінеколога.

Організація стаціонарної акушерсько-гінекологічної допомоги, завдання та зміст роботи стаціонарних закладів, особливості їх структури; основна облікова документація пологового будинку, методика обчислення та аналіз показників діяльності закладу.

Організація медичної допомоги дітям в умовах міської та сільської місцевості, трьохрівнева система надання педіатричної допомоги, функції сімейного лікаря і дільничного лікаря-педіатра.

Ефективність охорони здоров'я дитини (профілактика перинатальної смертності та смертності немовлят).

Організація спеціалізованої допомоги дітям у плановому порядку та екстрених випадках.

Надання медичної допомоги новонародженим. Завдання та зміст роботи дитячих лікарень, основна облікова документація, методика обчислення та аналіз показників діяльності закладів.

Рекомендована література

Базова:

1. Методи соціальної медицини / Під заг. ред. О.М. Очередька, О.Г. Процек. – Вінниця: Тезис, 2007.- 410 с.
2. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / Під заг. ред. Ю.В. Вороненка, В.Ф. Москаленка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 680 с.

3. Диспансеризація в діяльності лікаря та медичного закладу: навчальний посібник / О.М. Кречотень, Г.С. Черешнюк. – Вінниця: Нілан ЛДТ, 2014. – 276 с.
4. Правове забезпечення процесу оформлення лікарем основної обліково-звітної документації медичного закладу: навчальний посібник / За ред. Руденя В.В. – Львів, 2010. – 630 с.
5. Стратегічні цільові орієнтири нової Європейської політики «Здоров'я 2020» та шляхи її досягнення в Україні / В.Ф. Москаленко, Т.С. Грузєва, Л.І. Галієнко, Г.В. Іншакова. –Харків, 2013. – С. 125-137.
6. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідеміологічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України, 2015 рік / за ред. Шафранського В.В.; МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ, 2016. – 452 с.
7. Біостатистика / підручник за заг. ред В.Ф. Москаленка. – К.: Книга плюс, 2009.– 184 с.
8. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. нав. закладів / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, Т.С. Грузєва, [та ін.]. – К.: ВД «Авіцена», 2012. – 560 с.: іл. Економіка охорони здоров'я: підручник / В.Ф. Москаленко, О.П.Гульчій, В.В. Таран та ін.; під ред. В.Ф. Москаленка. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 288 с.
9. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я / за ред. В.Ф. Москаленка, В.Г. Бардова, О.П. Яворовського. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 200 с.
10. Лехан В.М., Вороненко Ю.В. та ін. Епідеміологічні методи вивчення неінфекційних захворювань (для ВМНЗ III - IV рівнів акредитації). Дніпропетровськ, Київ. - 2004.
11. Москаленко В.Ф. Принципи побудови оптимальної системи охорони здоров'я: український контекст. Монографія. – К.: «Книга плюс», 2008. – 320 с.
12. Москаленко В.Ф., Грузєва Т.С., Іншакова Г.В. Право на охорону здоров'я у нормативно-правових актах міжнародного та європейського рівня. – Контраст, 2006.– 296 с.
13. Health economics: textbook / V. Moskalenko, V. Taran, O. Hulchiy [at al]; ed. by V. Moskalenko. – Vinnytsia: Nova Knyga, 2010. – 112 p.

Додаткова:

1. Mark Woodward (Third Edition) Epidemiology Study Design and Data Analysis, 2014
2. Fisher, R.A., Yates, F. Statistical tables for biological, agricultural and medical research, 6th ed., Longman Group Ltd., London, 2006
3. Lloid, E., Ledermann. Handbook of applicable mathematics. Vol. VI: Statistics Part B, John Wiley&sons, New York, 1984.
4. Гаркавенко С.С. Маркетинг: Підруч. К.: Лібра, 2002. – 712 с.
5. Зюзін В.О., А.В.Костріков, В.Л.Філатов. Статистичні методи в медицині та охороні здоров'я. Полтава. 2002.
6. Досвід виконання Міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації» на 2002-2011 роки / За ред. Ю.В. Поляченка, В.М.Пономаренка. – К.: 2006. – 240 с.
7. Лехан В.М., Іпатов А.В., Борвінко Е.В., Крячкова Л.В., Заков О.Л. Організація роботи лікаря загальної практики (сімейного лікаря). – Д.: АРТ-ПРЕС, 2002. – 370 с.

8. Основні шляхи подальшого розвитку системи охорони здоров'я в Україні / Під заг. ред. В.М. Лехан, В.М. Рудого. – К.: Вид-во Раєвського, 2005. – 168 с.
9. Репродуктивне здоров'я: медико-соціальні проблеми / За ред. В.М. Лобаса, Г.О. Слабкого. – Донецьк: Либідь, 2004. – 146 с.
10. Сімейна медицина. Книга I «Організаційні основи сімейної медицини / За ред. В.Ф. Москаленка, О.М. Гиріної. Підручник, К.: «Медицина», 2007. – 392 с.
11. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідеміологічну ситуацію 2009 р. – К., 2010. – 447 с.
12. Методи соціальної медицини / Під заг. ред. О.М.Очередька, О.Г. Процек. – Вінниця: Тезис, 2007- 410 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я – www.who.int
2. Офіційний сайт Центру доказової медицини (CEBM) – www.cebm.net
3. Офіційний сайт Кохрейнівської бібліотеки – www.cochrane.org
4. Офіційний сайт Національної медичної бібліотеки США (NCBI) – www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
5. Офіційний сайт Канадського центру доказів в охороні здоров'я – www.cche.net
6. Офіційний сайт Національної наукової медичної бібліотеки України – <https://library.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Центру контролю та профілактики захворювань (CDC) – www.cdc.gov
8. Офіційний сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України – <https://phc.org.ua/>
9. Офіційний сайт Української бази медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх» – <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
10. Офіційний сайт журналу British Medical Journal – www.bmj.com
11. Офіційний сайт журналу Evidence-Based Medicine – www.evidencebasedmedicine.com

II – Клінічні дисципліни

«ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ»

Класифікація серцевої недостатності. Основні клінічні прояви хронічної лівошлуночкової недостатності. Лікування серцевої недостатності.
Нестабільна стенокардія. Діагностика, лікування.
Кардіогенний шок. Види, клінічні прояви, невідкладна допомога.
Атипові форми клінічного перебігу інфаркту міокарда, особливості клініки, невідкладна допомога.
Перикардити, етіологія, класифікація. Ексудативний перикардит, критерії діагностики.
Стабільна стенокардія напруги, функціональні класи. Діагностика, лікування.
Пароксизмальна тахікардія. Етіологія, клініка. Диференційоване лікування надшлуночкової та шлуночкової.
Кардіоміопатії. Дилатаційна кардіоміопатія. Диференційна діагностика. Лікування. Ускладнення.
Мітральний стеноз. Гемодинаміка, діагностика. Ускладнення.
Атріо-вентрикулярні блокади. Діагностика, лікування.
Артеріальна гіпертензія. Класифікація, діагностика.
Синкопальні стани при серцево-судинних захворюваннях, невідкладна допомога, лікування.
Бронхіальна астма. Етіологія, патогенез. Класифікація. Критерії діагностики. Базисна терапія.
Хронічна дихальна недостатність, стадії, критерії діагностики.
Негоспітальна пневмонія, етіологія, категорії хворих. Діагностика та лікування.
Нозокоміальні пневмонії, діагностика, особливості перебігу, лікування.
Гостра дихальна недостатність. Причини. Невідкладна допомога.
Хронічне легеневе серце, класифікація, діагностика, ЕКГ-ознаки.
Коронавірусна інфекція. Етіологія, патогенез, клінічна картина, лікування. Вакцинація.
Хронічна хвороба нирок, діагностика, принципи лікування.
Гостра ниркова недостатність. Причини, стадії, лікування.
Нефротичний синдром. Етіологія. Диференційна діагностика.
Хронічна ниркова недостатність. Етіологія, діагностика, принципи лікування.
Клінічна та лабораторна діагностика ревматичної лихоманки. Диференційна діагностика ураження суглобів при гострій ревматичній лихоманці.
Системні захворювання сполучної тканини. Класифікація. Діагностика системної склеродермії.
Ревматоїдний артрит. Класифікація, діагностика, принципи лікування
Деформуючий остеоартроз. Диференціальна діагностика. Методи лікування.
Системний червоний вовчак. Клінічні прояви, методи діагностики, лікування.
Залізодефіцитні анемії, причини, принципи діагностики та лікування.
Гіпопластичні анемії, причини, діагностика, лікування.
Геморагічні діатези. Ідіопатична тромбоцитопенічна пурпура. Діагностика, диференційна діагностика, лікування.
Цукровий діабет. Класифікація, діагностика, ускладнення.
Принципи лікування цукрового діабету.
Тиреотоксикоз. Клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
Гіпотиреоз. Етіологія, діагностика, лікування.

Цироз печінки, класифікація, клініка, принципи лікування.
Неалкогольна жирова хвороба печінки, клініка, діагностика, лікування.
Хронічний панкреатит, діагностика різних форм, принципи лікування.
Етіологія та патогенез виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки, клінічні прояви.
Діагностика та лікування хелікобактерної інфекції.
Запальні захворювання кишок. Неспецифічний виразковий коліт, діагностика, лікування.
Диференціальна діагностика кашлю і принципи лікування різних його видів.
Антиаритмічні препарати: класифікація, фармакологічні властивості препаратів різних груп, особливості застосування, показання, протипоказання, побічні дії.
Диференціальна діагностика інфекційних деструкцій легень, тактика ведення пацієнтів.
Фармакотерапія легеневої гіпертензії і хронічного легеневого серця.
Гостра легенева недостатність: етіологія, патогенез, особливості клінічного перебігу, методи діагностики.
Диференційна діагностика болю у грудній клітці і тактика ведення хворих.
Диференціальний діагноз при непритомних станах, принципи надання допомоги.
Методи діагностики, диференціальна діагностика та сучасні підходи до лікування кардіоміопатій.
Синдром діареї: причини, діагностика, принципи лікування.
Коматозні діабетичні стани, їх клініко-лабораторна характеристика, принципи надання невідкладної допомоги.
Динаміка зміни структури хронічної соматичної патології під час воєнних подій в Україні.

Рекомендовані джерела інформації Основні

1. Актуальні питання серцево-судинних хвороб у практиці сімейного лікаря /Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, М.М. Долженко [та ін.] // К.: Вид. Заславський О.Ю., 2020. - 412 с.
2. Бронхіальна астма. Хронічне обструктивне захворювання легень в світлі сучасних рекомендацій GINA (2019), SIGN 153 (2019), GOLD (2018), NICE (2020) / Під ред. Ю.І. Фещенка. – К.: ТОВ «Доктор-Медіа-Груп», 2020. – 220 с.
3. Внутрішні хвороби. Підручник заснований на принципах доказової медицини 2020/2021/ Керівник проекту А. Кубец. Переклад І. Авраменко та ін. – Вроцлав: ORTS. – 1632 с.
4. Діагностика та лікування ревматичних захворювань: навчальний посібник /А.С. Свінцицький. - К.: Медкнига, 2020.–372 с.
5. Дисліпідемії: діагностика, профілактика та лікування. Методичні рекомендації Українського товариства з атеросклерозу Асоціації кардіологів України / О.І. Мітченко, М.І. Лутай. – К., 2019. – 43 с.
6. Клінічні рекомендації по діагностиці та лікуванню пульмонологічних та алергологічних захворювань при наданні телемедицинських послуг (для лікарів загальної практики – сімейної медицини / Ю.В. Вороненко, Т.М. Орабіна, Р.О. Моїсеєнко [та ін.] // Версія № 1. Затверджено на засіданні комісії вченої ради НМАПО імені П.Л. Шупика з наукової роботи та інноваційної діяльності (протокол № 3 від 12.03.2019 р.) – 25 с.
7. Коваленко В.М., Долженко М.М., Поташев С.В. Настави з ехокардіографії // К.:

Наукова думка, 2021. – 524 с.

8. Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антимікробна терапія та профілактика. – Адапована клінічна настанова, заснована на доказах. – Київ, НАМНУ України, 2019. – 94 с.
9. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів / За ред. Ю.М. Мостового. – 23 вид. – К.: Центр ДЗК, 2019 – 616 с.

Допоміжні

1. Роль імунологічних тестів при ревматичних хворобах. Навчальний посібник / За ред. В.М. Коваленка, Н.М. Шуби – К., Прометей, 2019. – 105 с.
2. Серцева недостатність та коморбідні стани. Рекомендації Асоціації кардіологів України / Спецвипуск, дод. №1 до журналу «Серцева недостатність». – К., 2020. – 64с.
3. ACG Clinical Guideline: Treatment of Helicobacter pylori Infection / W.D. Chey, G.I. Leontiadis, C.W. Howden [et al.] // Am. J. Gastroenterol. – 2019. – Vol. 112(2). – P. 212-239.
4. American Diabetes Association Standards of Medical Care in Diabetes // Diabetes Care. – 2020. – Vol. 40(Suppl. 1): S1-132.
5. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів / За ред. Ю.М. Мостового. – 23 вид. – К.: Центр ДЗК, 2019 – 616 с.
6. 2017 ESC Guidelines for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation: The Task Force for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST- segment elevation of the European Society of Cardiology (ESC) / B. Ibanez, S. James, S. Aqewall [et al.] // Eur. Heart J. – 2018. – Vol. 39(2). – P. 119-177.
7. Global strategy for asthma management and prevention (2017 Update). Режим доступу: <http://ginasthma.org>.
8. Hess M.W. The 2017 Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease Report and Practice Implications for the Respiratory Therapist / M.W. Hess // Respir. Care. – 2017. – Vol. 62(11). – P. 1492-1500.
9. International Diabetes Federation. Clinical Practice Recommendations for Managing Type 2 Diabetes in Primary Care – 2017. Режим доступу: www.idf.org/managing-type2-diabetes
10. Prevention, Detection, Evaluation, and Management of High Blood Pressure in Adults / A.S. Cifu, A.M. Davis // JAMA. – 2020. – Vol. 318(21). – P. 2132- 2134.
11. SEMDSA 2019 Guidelines for the Management of Type 2 diabetes mellitus // JEMDSA. – 2019. – Vol. 22(Suppl. 1): S1-S196.
12. The 2019 Clinical Practice Guideline for High Blood Pressure / P.K. Whelton, R.M. Carey // JAMA. – 2019. – Vol. 318(21). – P. 2073-2074.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.mozdocs.kiev.ua>
2. AMA (American Medical Association) <https://www.ama-assn.org/>
3. American Academy of Family Physicians <http://www.aafp.org/home.html>
4. American College of Cardiology <http://www.acc.org/>
5. American College of Emergency Physicians <https://www.acep.org/>
6. American Heart Association <http://news.heart.org/>

7. BMJ Clinical Evidence <http://clinicalevidence.bmj.com>
8. European Society of Cardiology <http://www.escardio.org/>
9. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
10. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
11. National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>

«ПСИХІАТРІЯ»

Предмет та задачі психіатрії. Основні принципи сучасної психіатрії.
Видатні діячі вітчизняної психіатрії - С.С.Корсаков, В.П.Сербський, П.Б.Ганнушкін, В.М.Бехтерев, А.І.Ющенко, О.В.Кербіков, Я.П.Фрумкін.
Значення суміжних наук (фізіології, нейро- та психофізіології; неврології, нейрохірургії).
Організація психіатричної допомоги: а) позалікарняної, б) стаціонарної, в) в закладах трудової реабілітації.
Устрій та організація роботи ПНД.
Устрій та організація роботи психіатричної лікарні.
Правила госпіталізації та виписки психічно хворих.
Невідкладна психіатрична допомога. Показання та правила госпіталізації.
Правила догляду та нагляду за хворими в психіатричному стаціонарі.
Психопрофілактика та психогігієна.
Трудова експертиза. Групи інвалідності при психічних захворюваннях.
Військово-психіатрична експертиза.
Судово-психіатрична експертиза. Критерії осудності та неосудності.
Опіка. Показання та механізм її накладу.
Розлади сприйняття: ілюзії, галюцинації, психосенсорні розлади.
Розлади мислення, їх види: порушення темпу, форми, змісту, логічної спрямованості.
Маячення, його види. Форми маячноутворення.
Маячні синдроми. Іпохондричний синдром.
Надійні ідеї, нав'язливі стани, їх диференційна діагностика.
Розлади пам'яті. їх види: гіпомнезії, гіпермнезії, амнезії, парамнезії. Корсаківський амнестичний синдром.
Емоційні розлади: депресивний та маніакальні стани, апатія, слабкодухість, дисфорія.
Диференціальна діагностика депресивних станів (циркулярної, психогенної, астенічної, атеросклеротичної, пресенільної депресії).
Рухові (психомоторні) розлади, їх види, диференціальна діагностика різних видів рухового збудження та ступору.
Форми розладів свідомості - непродуктивні та продуктивні: клініка, діагностика, лікування.
Недоумство, його види.
Типи перебігу психічних захворювань (поняття процесу, фази, епізод}', реакції та розвинення). Психотичні та непсихотичні розлади психічної діяльності.
Принципи класифікації психічних захворювань (нозологічний та синдромальний, МКХ)
Ендогенні, екзогенні та психогенні психічні захворювання).
Астенічні стани.
Шизофренія. Клініка, теорії патогенезу, патофізіологічні концепції.
Клінічні форми шизофренії та особливості їх перебігу.
Типи ремісії при шизофренії.
Лікування шизофренії, підтримуюча терапія.
Трудова, військова та судово-психіатрична експертиза шизофренії.

Епілепсія. Патогенез, клінічні форми, типи епілептичної деменції.
Епілептичні випадки (великі та малі), епілептичні психози (еквіваленти).
Епілептичний статус, його терапія.
Ранні прояви епілепсії. Профілактика та лікування епілепсії.
Трудова, військова та судово-психіатрична експертиза епілепсії.
Циркулярний (маніакально-депресивний) психоз. Патогенез, перебіг, диференціальна діагностика.
Лікування циркулярного (маніакально-депресивного) психозу.
Циклотимія, її лікування. Особливості атипових форм.
Трудова, військова та судово-психіатрична експертиза циркулярного (маніакально-депресивного) психозу.
Структура наркологічної служби. Роль МОЗ, інших міністерств та відомств в організації та здійсненні наркологічної допомоги.
Алкоголізм, його розповсюдженість і наслідки.
Патогенез алкоголізму, фактори, що сприяють розвитку алкоголізму: фізіологічні, психологічні, соціальні.
Клініка, діагностика алкоголізму та стадії його розвитку.
Вікові та статеві особливості алкоголізму.
Лабораторна діагностика алкогольного сп'яніння.
Алкогольні психози. Клініка та діагностика.
Лікування алкоголізму та алкогольних психозів.
Наркоманії та токсикоманії. Визначення понять, клініка, діагностика.
Профілактика та лікування наркоманій та токсикоманій.
Трудова, військова та судово-психіатрична експертиза при нарко- та токсикоманіях..
Психічні розлади при черпно-мозкових травмах. Церебротравматичні психози.
Лікування церебротравматичних психічних розладів.
Психічні розлади при інфекційних захворюваннях - ініціальні, лихоманкові, резидуальні інфекційні психози.
Лікування та профілактика інфекційних психозів.
Психічні порушення при атеросклерозі головного мозку (атеросклеротична астения, деменція) та гіпертонічній хворобі.
Лікування атеросклеротичних психозів. Психогігієна та психопрофілактика при церебральному атеросклерозі.
Пресенільні (інволюційні) психози. Клінічні форми, лікування.
Сенільні (старечі) психози. Клінічні форми, лікування.
Диференціальна діагностика атеросклеротичні та старечі деменції.
Психосоматичні та соматопсихічні співвідношення. Психічні розлади при соматичних захворюваннях (соматогенні психози). Психосоматичні захворювання.
Психічні розлади при ендокринних захворюваннях (ендокринопатії): базедовій хворобі, мікседемі, кретинізмі, цукровому діабеті, хворобі Адісона..
Олігофренії. Ступені, форми. Профілактика та лікування олігофреній.
Психопатії. Клінічні форми. Лікування та профілактика. Акцентуації особистості.
Трудова, військова та судово-психіатрична експертиза психопатій.

Психогенно зумовлені психічні розлади: класифікація, принципи лікування та профілактики.

Афективно-шокові реакції та гострі реактивні психози.

Неврози, їх види. Патофізіологічні механізми неврозів.

Диференціальна діагностика неврозів та неврозоподібних станів,.

Психотерапія, її види: раціональна та суггестивна психотерапія гіпнотерапія, аутогенне тренування, тощо.

Психофармакологія. Психотропні засоби, їх класифікація, принципи застосування.

Клінічні та організаційні основи попередження явищ лікової залежності.

Працевлаштування та соціальна реабілітація психічно хворих.

Дослідження психічно хворого, особливості ведення історії хвороби.

Електроенцефалографічні дослідження при психічних захворюваннях.

Експериментально-психологічні дослідження при психічних захворюваннях.

Поняття деонтології та здійснення її принципів у лікувально-діагностичній роботі.

Фактори ризику та рання діагностика психічних захворювань.

Поняття "суїцидології", "суїцидального ризику", методи виявлення суїцидальних тенденцій та їх профілактика.

Санітарно-просвітницька робота лікаря в галузі охорони психічного здоров'я.

Альтернативні напрямки в психіатрії. З.Фрейд та його вчення.

Рекомендовані джерела інформації

I. ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Аутизм у дітей» ГСТ2015-3411а http://www.dec.gov.ua/mtd/reestr_r.html
2. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Аутизм у дорослих» ГСТ2015341-2а http://www.dec.gov.ua/mtd/reestr_r.html
3. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Депресія» (легкий або помірний депресивні епізоди без соматичного синдрому або з соматичним синдромом) ГСТ2014-1003-1а http://www.dec.gov.ua/mtd/reestr_r.html
4. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Епілепсії» ГСТ2014-276-1а http://www.dec.gov.ua/mtd/reestr_r.html
5. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Первинна медична допомога при припиненні вживання тютюнових виробів» ГСТ2012-601-1а http://www.dec.gov.ua/mtd/reestr_r.html
6. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Посттравматичний стресовий розлад» ГСТ2016-121-1а http://www.dec.gov.ua/mtd/reestr_r.html
7. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Рекурентні депресивні розлади» ГСТ2014-1003-2а http://www.dec.gov.ua/mtd/reestr_r.html
8. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Синдром Дауна» ГСТ2014-2761а http://www.dec.gov.ua/mtd/reestr_r.html

9. Аймедов К. В. Сучасна діагностична концепція посттравматичного стресового розладу/ К. В. Аймедов, А. Е. Волощук, Ю. О. Асєєва, О. А. Толмачов // Архів психіатрії. - 2016. - Т. 22, № 2. - С. 128-129.
10. Аймедов К. В. Індивідуально-психологічні характеристики пацієнтів з параноїдною формою шизофренії з урахуванням статевої належності/ К. В. Аймедов, Г. В. Морванюк // Архів психіатрії. - 2016. - Т. 22, № 1. - С. 98-101.
11. Актуальні проблеми викладання психіатрії в ВМНЗ України та сучасні форми підвищення кваліфікації педагогічних працівників Козідубова В.М., Долуда С.М., Гончаров В.Е., Баричева Е.М., Брагін Р.Б., Гурницький О.В. XII Всеукраїнська навчально-наукова конференція з міжнародною участю «Реалізація закону України про вищу освіту у вищій медичній та фармацевтичній освіті України» (присвячена пам'яті ректора, члена-кореспондента НАМН України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука), 2015 р., м. Харків. С.439-440.
12. Антидепресанти, транквілізатори та психостимулятори. Принципи ви-користання в психіатричній практиці Козідубова В.М., Долуда С.М., Баричева Е.М., Брагін Р.Б., Гончаров В.С., Шейніна Т.Л., Гурницький О.В. Навчальний посібник. Харків: ХМАПО, 2015 р. 33 С.
13. Баричева Е.М., Долуда С.М., Козідубова В.М. Обсяги профілактичної, діагностичної та загальної практики - сімейного лікаря з розділу "Психіатрія": Навч.посіб.для лікарів інтернів і лікарів-слухачів курсів підвищення кваліфікації закладів. - Х.: Прапор, 2005. - 416 с.
14. Богомолець О. В. Поширеність та структура посттравматичних психічних порушень в учасників бойових дій / О. В. Богомолець, І. Я. Пінчук, А. К. Ладик-Бризгалова // Архів психіатрії. - 2016. - Т. 22, № 2. - С. 11-15
15. Болтівець С., Гончар О., Гончар Т., Уралова Л. Сек'юритологічна суб'єктність розладів психіки та поведінки дітей та молоді // Збірник тез доповідей міжнародного наукового-практичного семінару економічна сек'юритологія в умовах глобальних трансформаційних процесів – 2017 – с. 24 – 25.
16. Болтівець С., Гончар О., Гончар Т., Уралова Л. Сек'юритологічна суб'єктність розладів психіки та поведінки дітей та молоді // Збірник тез доповідей міжнародного наукового-практичного семінару економічна сек'юритологія в умовах глобальних трансформаційних процесів – 2017 – с. 24 – 25.
17. Бондарчук А.Г. Помилки психофармакотерапії розповсюджених розладів психіки та поведінки. Психічне здоров'я, 2017, 1-2 (50-51). С.12-13.
18. Брагін Р.Б. Маячні синдроми. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013 р. с.148-158.
19. Брагін Р.Б. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин. алкоголізм. наркоманії та токсикоманії. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013. С. 681-752.
20. Брагін Р.Б. Розлади особистості та поведінки у дорослих осіб. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013. С. 666-681.
21. Використання відеомоніторингу електроенцефалографії у діагностиці, та контролі лікування епілепсії: методичні рекомендації / Міністерство охорони здоров'я України, Національна академія медичних наук України, Український центр наукової-медичної інформації і патентно-ліцензійної роботи, Інститут неврології,

- психіатрії та наркології НАМН України, Харківська медична академія післядипломної освіти, Київська міська клінічна психоневрологічна лікарня №1, Медичний Центр "Нейрон"; уклад.: А. Є. Дубенко, Т. Л. Шейніна, В. І. Харитонов. - К. : [б. в.], 2013. - 28 с.
22. Гончар Т.О. Клініко-психопатологічні механізми та соціальне функціонування хворих на шизофренію, що обумовлюють надання примусової психіатричної допомоги // Психічне здоров'я. – 2015. – № 1–2 (46–47). – С. 4-6.
 23. Гончар Т.О. Перинатально-мозково-судинні ураження та їх психоневрологічні наслідки // Радіологічний вісник. – 2016. – №1-2(58-59). – С.64-66.
 24. Гончаров В.Є. Застосування надвисокочастотного електромагнітного поля в комплексному лікуванні шизофренії. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013. С. 1019-1058.
 25. Д.А. Базика, І.М. Ільєнко, К.Д. Музалевська, К.М. Логановський, С.А. Чумак Спосіб визначення радіаційного старіння імунної системи // Патент України на корисну модель № 107428, зареєстровано 10.06.2016 в Державному реєстрі патентів України на корисні моделі, номер заявки у 2015 10744, публікація Бюл №11, 10.06.2016
 26. Долуда С.М. Вікові особливості перебігу шизофренії у дітей та підлітків. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013. С.303-305.
 27. Домедична допомога в умовах бойових дій : альбом / В. Д. Юрченко, В. О. Крилюк, А. А. Гудима [та ін.] ; Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, Національна академія внутрішніх справ України, Управління медичного забезпечення та реабілітації МВС України, Всеукраїнська рада реанімації (ресусцитації) та екстреної медичної допомоги. – Тернопіль : ТДМУ ; Укрмедкнига, 2014. – 76 с.
 28. Епідеміологія психічних розладів та принципи організації психіатричної допомоги. Козідубова В.М., Долуда С.М., Баричева Е.М., Брагін Р.Б., Гончаров В.Є., Шейніна Т.Л., Гурницький О.В. Навчальний посібник Харків: ХМАПО, 2015. 37 с.
 29. Закон України «Про психіатричну допомогу». - К.: Сфера, 2000. - 50 с.
 30. Закони України «Про охорону здоров'я». Збірник нормативно-правових актів. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 464 с.
 31. Збірник тестових завдань для ліцензійного іспиту Крок-3 (лікувальна справа та педіатрія) - розділ психіатрія / Навчальне видання МОЗ України, Київ, 2015.

Ресурси Інтернет:

1. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <http://nmapo.edu.ua/index.php/uk/> – офіційний сайт Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика;
3. <http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України;
4. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;
5. <http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/> – офіційний сайт ДП «Державний експертний центр МОЗ України»;
6. <http://www.drlz.com.ua/> – Державний реєстр лікарських засобів України;

7. <http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;
8. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;
9. <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
10. <http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України;
11. <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.

II. ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА

1. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792-ХІІ (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 13, ст.64.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 р. № 5076-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 27, ст.282.
3. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011 р. № 3460-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 51, ст.577.
4. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004.
5. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05 жовтня 2000 р. № 2017-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 48, ст.409.
6. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 05 липня 2012 р. № 5081-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 30, ст.340.
7. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379.
8. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380.
9. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 2-3, ст.12.
10. Про рекламу: Закон України від 03 липня 1996 р. № 270/96-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 39, ст. 181.
11. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02 червня 2016 р. № 1402-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст.545.
12. Про третейські суди: Закон України від 11 травня 2004 р. № 1701-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 35, ст.412.
13. Про Уповноваженого Верховного Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 р. № 776/97-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 20, ст.99.

Ресурси Інтернет:

1. <http://court.gov.ua/> – офіційний веб-портал «Судова влада України»;
2. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
3. <http://library.law.yale.edu/> – Юридична бібліотека Школи права Йелльського університету;
4. <http://medicallaw.org.ua/vidavnictvo/medychno-pravo/> – науково-практичний журнал «Медичне право»;
5. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції;
6. <http://www.ccu.gov.ua/uk/index> – офіційний веб-сайт Конституційного Суду України;
7. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека;
8. <http://www.echr.coe.int/> – офіційний веб-сайт Європейського суду з прав людини;
9. <http://www.library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
10. <http://www.nau.ua> - Професійна правова система «Мега-НАУ»;
11. <http://www.un.org/> – офіційний веб-сайт Організації об'єднаних націй.

«ОФТАЛЬМОЛОГІЯ»

Критерії, що визначають стадію глаукомного процесу.

Увєїти. Етіологія. Класифікація. Діагностика. Види лікування.

Туберкульоз та токсоплазмоз органу зору.

Сучасні втручання при хірургічному лікуванні катаракт. Факоемульсифікація.

Операційні та післяопераційні ускладнення при оперативному лікуванні катаракти.

Профілактика. Лікування.

Співдружня косоокість. Етіологія. Патогенез. Клініка та діагностика співдружньої косоокості.

Синдром Ірвіна-Гасса. Лікування.

Ретробульбарний неврит при розсіяному склерозі.

Рання діагностика глаукоми. Диспансеризація хворих на глаукому. Організація боротьби зі сліпотю від глаукоми.

Птоз, лагофталъм, енофталъм.

Проникаючі поранення ока. Мікрохірургічна техніка обробки пошкоджень очного яблука у дітей. Опіки очей.

Природжена та дитяча глаукома. Методи лікування.

Пошкодження придатків органу зору та орбіти. Методи видалення сторонніх тіл з переднього відрізка ока.

Показання та вибір способу операції при відкритокутовій глаукомі.

Патогенетичні механізми відкритокутової глаукоми. Показання та вибір способу операції при відкритокутовій глаукомі.

Патогенез закритокутової глаукоми. Показання та вибір способу операції при закритокутовій глаукомі.

Паралітична косоокість. Діагностика. Лікування.

Офтальмоскопічна діагностика вроджених змін диска зорового нерва.

Особливості виписування окулярів при аномаліях рефракції.

Організація спеціалізованої допомоги офтальмологічним хворим, її соціально гігієнічна характеристика.

Організація реабілітації хворих з природженою та спадковою патологією органу зору.

Неврит зорового нерва.

Невідкладна допомога при хімічних та термічних опіках очей.

Невідкладна допомога при флегмоні слъзозового міхура та орбіти.

Невідкладна допомога при сторонніх тілах рогівки та кон'юнктиви.

Невідкладна допомога при проникаючих пораненнях рогівки та склери.

Невідкладна допомога при невриті зорового нерва.

Невідкладна допомога при контузях ока.

Невідкладна допомога при гострому приступі глаукоми.

Невідкладна допомога при гострому порушенні кровообігу в сітківці ока.

Невідкладна допомога при гострому порушенні кровообігу в сітківці ока.

Невідкладна допомога при гострому іридоцикліті.

Невідкладна допомога при виразці рогівки.

Невідкладна допомога при абсцесі повік.
Методи видалення сторонніх тіл із заднього відрізка ока.
Медикаментозна терапія в офтальмології.
Лікування та профілактика співдружньої косоокості.
Лазерні методи корекції аномалій рефракції. Показання та протипоказання.
Клінічні показники діяльності акомодативної системи ока та клінічні форми її порушення.
Клінічні особливості аметропій. Методи усунення дефектів зору і лікування при аметропіях.
Класифікація уражень рогівки. Дистрофії рогівки. Показання до кератопластичних операцій.
Класифікація та клініка первинної глаукоми.
Кератоконус. Клініка. Діагностика. Хірургічне лікування гострого та хронічного кератоконуса.
Знеболювання при мікрохірургічних операціях.
Зміни органа зору внаслідок цукрового діабету.
Захворювання слізозових органів та слізозовивідних шляхів. Консервативне і хірургічне лікування.
Захворювання повік. Хірургічне лікування заворотів повік та тріхіаза.
Захворювання кон'юнктиви. Діагностика. Клініка. Лікування.
Запальні пошкодження зорового нерву.
Загальна нейроофтальмологічна симптоматика.
Ендофтальміт. Показання до вітреальної хірургії.
Екстракція катаракти на оці з глаукомою. Одномоментні та послідовні методи хірургічного лікування.
Діагностика і диференційна діагностика між застійним диском та невритом зорового нерва.
Диспансерний нагляд за післяопераційними хворими.
Дефекти поля зору, їх значення в неврології, офтальмології, нейрохірургії.
Гострий напад глаукоми. Патогенез. Клініка. Тактика офтальмолога.
Глаукомна оптична нейропатія. Сучасні погляди. Лікування.
Вторинна факолітична глаукома. Етіологія, клініка, лікування.
Вторинна неоваскулярна глаукома. Етіопатогенез, клініка, діагностика, лікування.
Вторинна глаукома. Класифікація. Методи діагностики.
Вторинна відкритокутова катаракта. Патогенез, діагностика, лікування.
Вроджені катаракти (полярні, зонудярні). Клініка. Лікування.
Вроджені аномалії форми та положення кришталика. Класифікація.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Офтальмологія :практикум: навчальний посібник (ВНЗ ІVр.а.)/ Г.Д. Жабоедов, В.В.Кіреєв. — К. : ВСВ “Медицина”, 2012. — 280с. кольор. вкл. ISBN 978-617-505-180-1.

2. Офтальмологія : підручник / Г.Д. Жабоедов, Р.Л. Скрипник, Т.В. Баран та ін. ; за ред. Г.Д. Жабоедова, Р.Л. Скрипник. — К. : ВСВ “Медицина”, 2011. — 424 с. + 24 с. кольор. вкл. ISBN 978-617-505-172-6
3. Офтальмологія : підручник / Г.Д. Жабоедов, Р.Л. Скрипник, О.А. Кіча та ін. ; за ред. Г.Д. Жабоедова, Р.Л. Скрипник. — К. : ВСВ “Медицина”, 2018. — 294 с. + 28 с. кольор. вкл. ISBN 978-617-505-469-7
4. Офтальмологія : підручник / Г.Д. Жабоедов, В.М. Сердюк, Р.Л. Скрипник, та ін. ; за ред. Г.Д. Жабоедова, В.М. Сердюк, Р.Л. Скрипник. — К. : ВСВ “Медицина”, 2022. — 128 с. + 16 с. кольор. вкл. ISBN 978-617-505-890-9
5. Ophthalmology: textbook / O.P. Vitovska, P.A. Bezditko, I.M. Bezkorovayna et al. — 2nd edition. — К. : ВСВ “Медицина”, 2020. — 648. ISBN 978-617-505-829-9.
6. Макула (сучасна діагностика): посібник /Луценко Н.С., Рудичева О.А., Ісакова О.А., Кирилова Т.С., Унгурян Н.В..— К. : ВСВ “Медицина”, 2019. — 144. ISBN 978-966-1678-24-7.
7. Лекішвілі С. Е. Практична офтальмологія : навч. посіб. / С. Е. Лекішвілі. – Суми : Сумський державний університет, 2015. – 234 с.
8. Безкоровайна І. М., Ряднова В. В., Воскресенська Л. К. Офтальмологія : Навчальний посібник для студентів вищих медичних закладів III–IV рівнів акредитації. – Полтава : Дивосвіт, 2012. – 248 с. : іл., 64 с. вкл.
9. Риков С.О. офтальмологічна допомога за роки Незалежності / С. О. Риков та співавтори // Київ. – 2019. – 324 с.

Допоміжні:

1. Kanski J.J. Clinical Ophthalmology // London. – 1997
2. ICO Guidelines for Diabetic Eye Care [Електронний ресурс] / International Council of Ophthalmology. – Way of access: URL:
3. <http://www.icoph.org/dynamic/attachments/resources/icoguidelinesfordiabeticeyecare.pdf>. – Title from the screen.
4. Updated 2017 ICO Guidelines for Diabetic Eye Care [Електронний ресурс] / International Council of Ophthalmology. – Way of access: URL:
5. <http://www.icoph.org/downloads/ICOGuidelinesforDiabeticEyeCare.pdf>. – Title from the screen.
6. Diabetic Retinopathy Guidelines [Електронний ресурс] / The Royal College of Ophthalmologists. – Way of access: URL:
7. http://www.icoph.org/dynamic/attachments/taskforce_documents/2012-sci-267_diabetic_retinopathy_guidelines_december_2012.pdf. – Title from the screen.
8. Early Treatment Diabetic Retinopathy Study design and baseline patient characteristics. ETDRS report number 7. // Ophthalmology. – 1991. – Vol. 98, № 5 (Suppl.). – P. 741–756. / Pubmed – Way of access: URL:
9. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2062510>. – Title from the screen.
10. Grading diabetic retinopathy from stereoscopic color fundus photographs--an extension of the modified Airlie House classification. ETDRS report number 10. Early Treatment Diabetic Retinopathy Study Research Group. // Ophthalmology. – 1991. – Vol. 98, № 5 (Suppl.). – P. 786–806. / Pubmed – Way of access: URL:
11. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2062513>. – Title from the screen.
12. Fundus photographic risk factors for progression of diabetic retinopathy. ETDRS report number 12. Early Treatment Diabetic Retinopathy Study Research Group. / Early

- Treatment Diabetic Retinopathy Study Research Group. // Ophthalmology. – 1991. – Vol. 98, № 5 (Suppl.). – P. 823–833. / Pubmed – Way of access: URL:
13. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2062515>. – Title from the screen.
14. Care of the adult patient with cataract. American Optometric Association. [Електронний ресурс] / American Optometric Association // 2010:
<https://www.aoa.org/documents/optometrists/CPG-8>

Електронні ресурси:

1. <https://www.healio.com/ophthalmology>
2. <https://www.merckmanuals.com/professional/eye-disorders>
3. <https://www.reviewofophthalmology.com/>
4. <https://www.springer.com/medicine/ophthalmology/journal/417?detailsPage=editorialBoard>
5. <http://www.glaucoma-association.com/>
6. <https://mon.gov.ua/ua>

«МЕДИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ, ФІЗІОТЕРАПІЯ ТА КУРОРТОЛОГІЯ»

Основні методи фізичної та реабілітаційної медицини. Принципи застосування.
Визначення та принципи методу ерготерапії.
Зміст та визначення методу кінезіотерапії.
Післяопераційні ускладнення після абдомінальних хірургічних втручань: профілактика та реабілітація.
Лікувальне застосування чинників механічної природи.
Загальна характеристика фізичних чинників, що їх використовують для лікування, реабілітації та профілактики.
Показання, протипоказання до проведення процедур гальванізації.
Санаторно-курортне лікування ортопедичних хворих.
Показання, протипоказання до проведення процедур електрофореза лікарських речовин.
Санаторно-курортне лікування хворих гастроентерологічного профілю.
Методи мануального впливу при патології хребта.
Показання, протипоказання до проведення процедур фототерапії
Санаторно-курортне лікування хворих із захворюваннями нирок.
Методи та принципи масажу при патології хребта.
Показання, протипоказання до проведення процедур спелеотерапії.
Основні підходи та методи психотерапевтичного впливу при реабілітації профільних пацієнтів.
Дієтотерапія, як метод лікування в практичній медицині.
Показання, протипоказання до проведення процедур бальнеотерапії та гідротерапії.
Застосування немедикаментозних методів лікування в сучасній медичній практиці.
Профілактика ускладнень при проведенні фізіотерапевтичних процедур.
Санаторно-курортне лікування хворих пульмонологічного профілю.
Основи раціонального харчування здорових та хворих людей.
Диспансерне спостереження за здоровими і хворими, первинна та вторинна профілактика.
Санаторно-курортне лікування хворих із захворюваннями печінки та жовчовивідних шляхів.
Методи та принципи масажу.
Післяопераційні ускладнення після судинних хірургічних втручань: профілактика та реабілітація.
Основні підходи та методи кінезіотерапії при реабілітації профільних пацієнтів
Дієтотерапія, як метод лікування в практичній медицині.
Післяопераційні ускладнення після ортопедичних хірургічних втручань: профілактика та реабілітація.
Показання, протипоказання до проведення електроміостимуляції.
Ускладнення фізіотерпії, профілактика розвитку цих ускладнень.
Посднання реабілітаційних програм.
Санаторно-курортне лікування хворих кардіологічного профілю.
Ускладнення мануального впливу при патології хребта.
Реабілітаційні програми як метод подолання резистентності до лікування.

Санаторно-курортне лікування хворих на онкологічні захворювання.
Методи та принципи масажу у педіатрії.
Фізіотерапевтичні методи лікування в сучасній медичній практиці.
Основні підходи та методи кінезіотерапії при реабілітації дітей
Показання, протипоказання до проведення електротерапії.
Гнійні післяопераційні ускладнення: профілактика та реабілітація.
Показання, протипоказання до проведення ампліпульстерапії.
Ускладнення фізіотерапії, профілактика розвитку цих ускладнень.
Комплексний підхід у створенні реабілітаційних програм.
Санаторно-курортне лікування хворих після ендопротезування.
Методи та принципи, особливості застосування масажу для дітей раннього віку.
Фізична терапія - як метод подолання резистентності до лікування.
Реабілітація хворих на онкологічні захворювання.
Ускладнення бальнеотерапії. Покази та протипокази.

Рекомендовані джерела інформації

1. Основні

1. Федоров С.М. Фізіотерапевтичні методи в кн. «Еталони практичних навиків для лікарів загальної практики – сімейної медицини (навч.-метод. посібн.)» / Під ред. Вороненка Ю.В., Лисенка Г.І.– К., 2012.– с.184– 205.
2. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина : Підручник для студентів і лікарів / За заг. ред. В. М. Сокрута. — Краматорськ: Каштан, 2019. — 480 с., 32 іл.
3. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії; підручник / [Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакуленко та ін.]; за заг.ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. — Тернопіль: ТДМУ, 2018. — 372.
4. Клінічний практикум з фізичної терапії в кардіології та пульмонології для асистента фізичного терапевта : навч. посіб. / Т. Г. Бакалюк, Н. Р. Макачук, Г. О. Стельмах. — Тернопіль : ТНМУ, 2021. — 309 с.
5. Порада А.М., Порада О.В. Медико-соціальна реабілітація і медичний контроль: підручник. — К.: ВСВ “Медицина”, 2011. — 296 с.
6. Степашко М.В., Сухостат Л.В. Масаж і лікувальна фізкультура в медицині: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 352 с.
7. Яковенко Н.П., Самойленко В.Б. Фізіотерапія: підручник. — К.: ВСВ “Медицина”, 2011. — 256 с.
8. Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Available from: <http://apps.who.int/classifications/icfbrowser/>. Accessed: November 12, 2018.
9. STEPS-Stroke manual (version 1.2). The WHO STEP wise approach to stroke surveillance. Geneva; WHO. Available from: http://www.who.int/ncd_surveillance/en/steps_stroke_manual_v1.2.pdf. Accessed 7 February 2017.
10. World Health Organization. How to use the ICF: A practical manual for using the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Exposure draft for comment. October 2013. Geneva: WHO, 127 p.
11. White book on Physical and Rehabilitation Medicine in Europe. J Rehabil Med. 2007;45 (Suppl):6-47.doi: 10.2340/16501977-0028.

2. Допоміжні

1. Фізіотерапія і медична реабілітація: poradnik. У 2-х томах / В.М. Запорожан, І.П. Шмакова, В.В. Кенц [та ін.]; за ред. В.М. Запорожана. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2010. – Т. 1. Фізичні, лікувальні та профілактичні фактори, пристрої та методи. – 88 с.
2. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи: нормативні показники, трактування змін. 27-е вид.. Мостовий Ю.М.. Центр ДЗК м. Київ 2020. 800 с.
3. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 1. Розділи 1-8: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. 2019. 680 с.
4. Gutenbmnner C., Tederko P., Grabljevec K., Nugraha B., 29. Responding to the World Health Organization Global Disability Action Plan in Ukraine: developing a National Disability. Health and Rehabilitation Plan J Rehabil Med. - 30. 2018 (50). - P.33S—341.
5. European Physical and Rehabilitation Medicine Bodies Allance. White Book on Physical and Rehabilitation Medicine in Europe. Eur J Phys Rehabil Med 2018 - Vol. 54(2).- P. 125-321.
6. Physical Medicine and Rehabilitation Board Review, 3rd Edition / Sara J. Cuccurillo // Demos Medical: 2015, 1111 p.
7. Acute Medical Rehabilitation (Text book Volume 1) / Stam H.J., Buyruk H.M., Melvin J.L.. Srncski G eds // VitaMed: 2012, 521 p.
8. Acute Medical Rehabilitation (Test book Volume 1) Stam H.J.,//VitaMed: 2012, 138 p.

3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронний ресурс - Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України - <http://www.moz.gov.ua>.
2. Електронний ресурс - Указ Президента України «Про активізацію роботи щодо забезпечення прав людей з інвалідністю» - <http://wvm.president.gov.ua/documents/6782015-19605>.
3. Електронний ресурс - Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 №]0.08-р «Про затвердження плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків» - <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/prozatverdzhennya-planu-zahodiv-iz-vprovadzhennya-v-ukrayini-mizhnarodnoyi-klasifikaciyi-fimkcionuvannya-obmezhen-zhittyediyalnosti-ta-zdorovya-ta-mizhnarodnoyi-klasifikaciyi-funkcionuvannya-obmezhen-zhittyediyalnosti-ta-zdorovya-ditej-i-pidlitkiv>.
4. Електронний ресурс - Наказ МОЗ України від 23.05.2018 № 981 «Про затвердження перекладу Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків» - <http://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-23-052018-981-prozatverdzhennja-perekladu-mizhnarodnoi-klasifikacii-funkcionuvannja-obmezhen-zhittedijalnosti-ta-zdorov%e2%80%99ja-ta-raizhnarodnoi-klasifikacii-funkcionuvannja-obmezhen-zhittedijalnosti-ta-zdorov%e2%80%99ja-ditej-i-pidlitkiv>.
5. Електронний ресурс - Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я - <http://moz.gov.ua/mkf>.
6. Електронний ресурс - Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» - <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.

7. Електронний ресурс - Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>.
8. Електронний ресурс - Закон України «Про освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
9. Електронний ресурс RL. Braddom. Physical Medicine and Rehabilitation / R.L. Braddom. - England: Elsevier Science 2011.-1536 с.
10. Електронний ресурс — Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua>.
11. Електронний ресурс - Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua>.
12. Електронний ресурс - Вища освіта в Україні - <http://osvita.ua/vnz>.
13. Електронний ресурс - WHO World Report on Disability [Internet]. WHO. [cited 2014 Nov 8]. Available from: http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/en.
14. Електронний ресурс — WHO global disability action plan 2014-2021 [Internet], WHO. [cited 2014 Oct 21]. Available from: <http://www.who.int/disabilities/actionplan/en>.
15. Електронний ресурс - World Health Organization. Rehabilitation 2030: a call for action: Meeting report [Internet]. WHO; 2017. Available from: <http://www.who.int/> 28.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ ТА СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Вступний іспит до аспірантури проводиться в письмовій формі.

Кожна особа, що виконує роботу, вибирає індивідуальний комплект із завданням.

Складені контрольні завдання становлять собою систему завдань, які включають вище перелічені розділи, які охоплюють основні напрямки системи знань у сфері медицини.

Контрольні завдання містять 15 варіантів, однакових за рівнем складності.

Кожен варіант завдання містить 3 (три) питання у вигляді контрольних запитань.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

При перевірці відкритих запитань кожне з них оцінюється у 33-34 бали. Таким чином, за відповіді на 3 питання студент може отримати 100 балів. Набрані бали включаються до загального вступного рейтингу абітурієнта.

Шкала оцінювання знань вступників є такою:

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінки за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	задовільно
60-66	E	
35-59	FX	незадовільно
1-34	F	

Встановлені критерії оцінювання достатності знань абітурієнтів при вступі на навчання для отримання третього освітньо-наукового рівня «доктор філософії» спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» є такими:

Бали	Критерії оцінювання
90 – 100 «Відмінно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Абітурієнт показує при цьому глибоке оволодіння матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.

<p>75 – 89 «Добре»</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень з навчальних дисциплін, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки; питання розкриває повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, може мати місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення абітурієнта до фактів.</p>
<p>60 – 74 «Задовільно»</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; абітурієнт у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але дає неповні відповіді на запитання, припускається суттєвих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.</p>
<p>1 – 59 «Незадовільно»</p>	<p>Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Абітурієнт виявив неспроможність розкрити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях присутні значні помилки.</p>